

РЕШЕНИЕ

**на Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности
за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на
докторска програма „Методика на обучението по история“ от професионално направление
1.3. Педагогика на обучението по..., област на висше образование 1. Педагогически науки, във
Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“**

1. Хронология на процедурата:

Процедурата за програмна акредитация на докторска програма „Методика на обучението по история“ от професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... във Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“ (ВТУ) е открита на заседание на Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности на 25.04.2017 г. (Протокол № 08) по искане на висшето училище (вх. № 194/12.04.2017 г.). Експертната група и наблюдаващият процедурата са определени с решение на Акредитационния съвет на НАОА от 05.10.2017 г. (Протокол № 23) и извършиха проверка на оценяваната институция в периода 15-17.11.2017 г.

На заседание, проведено на 16.01.2018 г. (Протокол № 01), на основание чл. 88 а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на Комисията приеха доклада на експертната група.

2. Констатации и оценки за изпълнението на критериите за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със Стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО /Таблица 5/¹:

Въз основа на изводите в доклада на експертната група Постоянната комисия направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Констатации за изпълнение на критерий 1.1. в съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма“:

Обучението по докторски програми във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ се основава на мисията и целите на висшето учебно заведение, които са публично оповестени. ВТУ притежава ясна политика по отношение качеството на подготовка на докторантите в докторски програми, отразена в нормативните документи на университетско ниво - Правилник за прием и обучение на докторанти във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Стандарт за задължителното съдържание на обучението в докторска степен във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“; Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академична длъжност във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“.

Във ВТУ е изградена Система за управление на качеството на обучение, на която е подчинено и обучението в докторските програми. *В Университета няма практика за обособено одитиране на докторските програми, те са обект на проверка при провеждането на общите одити на съответния факултет. През акредитационния период направените одити в Историческия факултет са 4.*

Във ВТУ има ясно изразена връзка между проекта за обучение по докторската програма и научноизследователската дейност в национален контекст. Опитът на преподавателите методисти от катедра „Нова и най-нова история на България“ обвързва дидактико-методическата теория и практика и създава условия за внедряване на теоретичните изследвания в процеса на обучение във ВУЗ. Посочените знания, умения и компетентности в

---

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

квалификационната характеристика към докторската програма са ориентирани към успешна професионално-практическа реализация на докторантите.

Във ВТУ е създадена и функционира Комисия по етика, която е упълномощена да следи за спазването на нормите на Етичния кодекс на работещите във ВТУ. Работата ѝ е регламентирана от Правилника за работа на Комисията по етика във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. През акредитационния период Комисията по етика е разглеждала жалби, свързани с плагиатство, но те не касаят научноизследователската дейност на преподаватели в Историческия факултет. *Не са постъпвали и разглеждани сигнали за дискриминация, изпитни измами и плагиатство от докторанти в докторските програми на Факултета.* Условието за провеждане на изпитите, правилата и процедурите за предотвратяване на изпитни измами, са фиксирани в Правилника за структурата и организацията на учебния процес и правата и задълженията на студентите във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“.

Констатации за изпълнение на критерий 2.1. в съответствие със стандарт 2 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни“:

Представената документация, свързана с докторската програма „Методика на обучението по история“ е разработена в съответствие със съвременните постижения на науката и има ясно изразени очаквани резултати. Те са фиксирани в квалификационната характеристика на докторската програма и в индивидуалния учебен план на докторанта. В квалификационната характеристика на програмата са отразени ясно нейните цели и очаквани резултати, посочени са областите на професионална реализация, описани са знанията, уменията и компетенциите, получавани след защитата на дисертационния труд.

Учебната документация във ВТУ се актуализира периодично за подготовката на съответните докторанти, като се отчитат новостите в научно и методическо отношение. Действащите регламенти, отнасящи се към докторските програми, се актуализират съобразно нормативната база и се публикуват на сайта на Университета. В изготвянето на учебната документация участват както преподавателите, ангажирани пряко с обучението на докторантите, така и самите докторанти. *Няма данни за участието на потребители на кадри в изготвянето на учебната документация по докторската програма.*

Документацията по докторската програма задава устойчиви цели и задачи на образователната, научноизследователската и педагогическата дейности в нея. В основната учебна документация (*квалификационна характеристика, групов и индивидуален учебен план*) са дефинирани изискванията за кандидатстване, формулирани са основните знания и умения, посочени са възможностите за реализация. Обучението на докторанти е съобразено с приетия във Великотърновския университет *Стандарт за задължително съдържание на обучението в ОНС „доктор“*. Груповият учебен план за докторската програма „Методика на обучението по история“ отговаря на Стандарта. Груповият учебен план съдържа основните дейности – учебна и преподавателска; научноизследователска; организационна и обществена. Примерният индивидуален план на докторант в докторска програма „Методика на обучението по история“ е разработен на основата на груповия учебен план.

Докторската програма е съобразена с възможностите за реализация на докторантите, спецификата на региона, като за целта са проведени разговори с потенциални работодатели – директори на училища, директори на музеи, на образователни и културни институции.

Поради това, че у нас все още няма акредитирана подобна докторска програма, са направени съпоставки с други докторски програми в професионално направление *Педагогика на обучението по....*, както и с докторски програми в чужбина.

Във ВТУ са разработени специфични процедури за наблюдение, контрол и оценка на състоянието на документацията, свързана с докторските програми. Наблюдението и контролът за състоянието на документацията, свързана с докторските програми, се

осъществява от Центъра по управление на качеството към ВТУ. В него работят двама експерти, занимаващи се специално с учебната документация.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1. в съответствие със стандарт 3 от ESG - част 1 /1-10/: „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд“:

Проектът за обучение по докторската програма „Методика на обучението по история“ предвижда използване на съвременни методи и форми, в индивидуален и колективен формат на основата на научните постижения в областта на историческата, методическата и педагогическата науки.

Етапите по обучението на докторантите и подготовката на дисертационните трудове се реализират чрез изпълнение на задачи и дейности, включени в индивидуални планове, съобразно *Правилник за прием и обучение на докторанти във ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“*. Отчитането на реализацията на тези дейности се осъществява чрез тримесечни и годишни отчети, одобрени от научните им ръководители, обсъдени на катедрени съвети и приети на ФС.

Методите и формите за оценяване в докторската програма по Методика на обучението по история са оповестени в учебните програми по изучаваните дисциплини. В *Правилника за прием и обучение на докторанти във ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“* е регламентирано количествено измерване на изпълнението на индивидуалния учебен план на докторанта, като дейностите на докторанта се обвързват с академични кредити.

Разглеждане на жалби от докторанти във ВТУ, се осъществява от *Етична комисия* или други органи на ВТУ. *През акредитирания период не са постъпвали жалби от докторанти.*

Констатации за изпълнение на критерий 4.1. в съответствие със стандарт 4 от ESG - част 1 /1-10/: „Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация“:

Във ВТУ има разработени процедури и практики за последователно прилагане на предварително определени и публикувани наредби, които обхващат всички етапи на „жизнения цикъл“ на докторанта (прием, развитие, признаване на срокове на обучение и дипломирането на докторантите).

Създадени са правила и са осигурени възможности за включване на докторантите в изпълнението на научноизследователски проекти и участие в национални и международни научни форуми.

Осигурени са възможности за мобилност на докторантите. Катедрите предлагат и подкрепят възможностите за професионално обучение на докторантите в европейската зона за висше образование. Тази политика се осъществява в съответствие със Стратегията за интернационализация на Великотърновския университет. Във връзка с между-университетското сътрудничество и с цел подобряване качеството на образованието ВТУ е приел *Система за трансфер на академични кредити*.

ВТУ поддържа и съхранява централизирана база данни за докторантите чрез своя отдел „*Научноизследователска, художественотворческа и издателска дейност*“ (НИХТИД). Административното обслужване на докторантите се извършва от Исторически факултет и от отдел НИХТИД на Университета.

Тъй като докторската програма към настоящия момент не е акредитирана, все още няма приети и обучаващи се докторанти.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1. в съответствие със стандарт 5 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията“:

Подготовката на докторанти по професионално направление 1.3. *Педагогика на обучението по...*, научна специалност „Методика на обучението по история” във ВТУ е обезпечена с необходимия преподавателски състав, създаващ ползотворна академична среда за научноизследователска дейност в областта на методиката на обучението по история. В обучаващото звено - катедра „Нова и най-нова история на България“ - към октомври 2017 г. работят 13 преподаватели, от които 9 хабилитирани. Катедрата разполага с един хабилитиран преподавател в ПН 1.3. *Педагогика на обучението по...*, с научна специалност Методика на обучението по история. В академичния състав има и главен асистент, с научна и образователна степен „доктор“ на ОТД, чиято квалификация е в областта на докторската програма.

Хабилитираните и нехабилитираните преподаватели на ОТД в катедра „Нова и най-нова история на България” имат необходимата професионална квалификация и научна компетентност в рамките на докторската програма, доказателство за което са водените от тях дисциплини, тематиката на научните и образователните проекти, по които са работили, участието им в научни форуми – национални и международни, проблематиката на научните им изследвания и експертната им дейност на международно и национално равнище.

Историческият факултет и катедрата „Нова и най-нова история на България” имат богат опит в обучението по ОНС „доктор” по акредитираните програми в професионалните направления 2.2. История и археология и 3.1. Социология, антропология и науки за културата. В областта на историческото образование и подготовката на педагогически специалисти преподавателите по Методика на обучението по история имат натрупан изследователски опит и добри практики в различни педагогически и интердисциплинарни полета.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1. в съответствие със стандарт 6 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности“:

ВТУ, Историческият факултет и катедра „Нова и най-нова история на България” разполагат с необходимия капацитет от аудитории, кабинети и библиотечни места, създаващи подходящи условия за работа на докторантите и достатъчно работно пространство на всеки докторант. Със средства от европейски проект е обособена отделна зала за докторантите от факултета, оборудвана с 8 места и 2 стационарни компютъра. Материално-техническата база осигурява възможности за осъществяване на обучението и научноизследователската дейност на докторантите. Създадените добри контакти с образователни и културни институции допълват тези възможности, като осигуряват база за провеждане на експерименти.

Осигурена е необходимата информационна обезпеченост и достъп на докторантите до компютърна техника и до дигитални ресурси, свързани с обучението им и с подготовката на дисертационните трудове. Осигурен е достъп на докторантите до достатъчен брой и вид научни издания и бази данни.

Катедрата стимулира научноизследователската дейност и публикуването на техните резултати в собствените си издания. Историческият факултет подготвя и издава списание „Епохи“, което излиза в две книжки годишно. Организира ежегодно Мартенски студентски четения, в които могат да вземат участие и докторантите, както и три традиционни научни конференции.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1. в съответствие със стандарт 7 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите“:

Във ВТУ има изградена система за управление на информацията относно обучението на докторантите на академично и факултетско ниво. Управлението на информацията, свързана с докторантите на Факултета, се подчинява както на академичните и факултетските процедури, така и на организацията на работата от страна на катедра „Нова и най-нова история на България“. Периодично се провеждат анкетни проучвания сред завършващи и завършили студенти (бакалаври, магистри и докторанти) и потребители на кадри. За целта са

създадени специални анкетни карти. За периода януари 2012 г. – февруари 2016 г. *Факултетска комисия по акредитацията, качеството и рейтинговата система* е провела *седем анкети* сред преподаватели, студенти, докторанти и потребителски кадри. ВТУ поддържа връзката със завършилите студенти и докторанти чрез *системата „Алумни“*, която е интегрирана в сайта на ВТУ. Към Университета е изграден и функционира *Кариерен център*, който подпомага връзката между потребителите на кадри и възпитаниците на ВТУ – бакалаври, магистри и докторанти. Проведените одити и анкетните проучвания на мнението на преподаватели, докторанти и потребители на кадри съдържат данни за оценка на качеството на обучението и насоки за усъвършенстване в рамките на докторската програма.

Чрез изграденият *Център по управление на качеството* ВТУ поддържа база данни относно мнението на докторанти, студенти и потребители на кадри. Аналогична база данни се поддържа и в Историческия факултет на ВТУ. Периодично на заседанията на Факултетния съвет се обсъждат проблеми, свързани с управлението на качеството на обучението, както и потребностите от промяна.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1. в съответствие със стандарт 8 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация публикува информация за:

- приети документи и учебна документация на докторската програма;
- решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав;
- решения от академични и факултетни съвети;
- проведени университетски форуми с участието на докторанти“:

ВТУ осигурява условия за публикуване на необходимата информация относно възможностите за обучение в докторски програми и постиженията от изследвания в ОНС „доктор“. Информация за всички акредитирани докторски програми, които се предлагат във Великотърновския университет е публикувана на сайта на университета. Представена е информация за срока на валидност на акредитацията на всяка програма и съответната оценка, която е получена от НАОА. Конкурсите за кандидатстване се обявяват публично на сайта на университета, в Държавен вестник и чрез традиционни обяви на информационните табла в Ректората и ИФ. Интересуващите се могат свободно да получат информация за условията и сроковете за кандидатстване от експертите в отдел „НИХТИД“. На сайта на ВТУ са публикувани нормативните документи, касаещи обучението на студентите и докторантите, както и решенията на Академичния съвет. Обучаващото звено създава възможности за информиране и свободен избор на докторантите за участие в научни форуми за популяризиране на резултатите от техния научноизследователски труд.

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ осигурява възможности и за международна мобилност на студенти, докторанти и преподаватели. Университетът има сключени договори по програма Еразъм+ с девет университета от Испания, Хърватия, Полша, Румъния, Турция и три училища от Испания и Кипър за международен обмен на педагогически практики, както и двустранни договори с чуждестранни университети-партньори. Информацията за сключените договори е публикувана и на сайта на ВТУ. За обmena на студенти и докторанти по програма Еразъм отговаря отдел „Евроинтеграция и мобилност“ на Великотърновския университет. Условията и възможностите за включване в различни квалификационни форми се оповестяват на сайта на ВТУ и посредством социалната мрежа Фейсбук страницата на Еразъм – ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“.

Докторантите имат възможност да представят резултати от своите изследвания на научни форуми в България и в чужбина и да ги публикуват в различни издания. Публичните защиты се оповестяват на интернет-страницата и на информационните табла на Университета.

Констатации за изпълнение на критерий 9.1. в съответствие със стандарт 9 от ESG - част 1 /1-10/: „Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии“:

ВТУ осъществява периодичен преглед на дейностите по реализация на докторските програми, като актуализира работата с докторантите в синхрон със съвременните научни

постижения и критерии, при отчитане мнението на докторанти. Мониторингът на докторантите и докторантските програми се осъществява от отдел „НИХТИД“, *Центъра по управление на качеството* и от факултетите като първични научни звена, обучаващи докторанти. Процедурата за осъществяване на мониторинг във Великотърновския университет е приета като официален нормативен документ и е утвърдена от Академичния съвет.

В резултат на реализиран проект е проведено езиково обучение на докторантите и са създадени възможности за международен научен обмен.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1. в съответствие със стандарт 10 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми“:

Осигуряването на качеството на докторските програми във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ в съответствие с ESG се осъществява на академично ниво от Сертифицирана система за управление на качеството, а на национално ниво – чрез периодичните програмни акредитации, осъществявани от НАОА.

Външното осигуряване на качеството е свързано и с прилагането на Сертифицирана система за управление на качеството. Част от нея представляват извършваните одити и изготвените по тях доклади. ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ има сертификат по международен стандарт за качество ISO 9001: 2015. Сертификатът е валиден до 17.05.2019 г. Обхватът на сертификата включва както ОКС „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и „магистър“, така и ОНС „доктор“.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване, проведено на **30.01.2018 г.** (Протокол № 02), на основание чл. 88а, ал. 5, т. 1 от ЗВО и чл. 38, ал. 2 от ПДНАОА, членовете на Постоянната комисия гласуваха оценки по критериите за програмна акредитация на докторски програми по десетобалната система, в съответствие с чл. 79 (1) на Закона за висшето образование.

След обобщаване на резултатите от гласуването, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА „Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти“, Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности взе следното **РЕШЕНИЕ:**

1. Дава програмна акредитация на докторска програма „Методика на обучението по история“ от професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., област на висше образование 1. Педагогически науки, във Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“ на основание обща оценка: 8,80 (осем цяло и осемдесет стотни).

2. Сроктът на валидност на акредитацията е ПЕТ години, в съответствие с чл. 79, ал. 4 от ЗВО.

Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности формулира следната **препоръка:**

1. Да се сключат договори, в които се конкретизира мобилност на докторанти от докторската програма. Срок: постоянен

Общата словесна оценка в съответствие с получената числова е: съществено съответствие.

Председател на ПКПНСД: .....
(проф. д-р Емилия Василева)